

مأموریت، به سمت محل وقوع حادثه حرکت می‌کنند. تمام این افراد شناخت کاملی نسبت به ابزار امدادی دارند. در کابین آمبولانس‌های جمعیت هلال‌احمر وسایل کمک‌های اولیه مانند چسب، باند، گاز و... وجود دارد. نکته‌ای دیگر که درباره تجهیزات باید در نظر داشت این است که در صحنه‌های وسیع حوادث گروه‌های متعددی به کمک می‌آیند. این گروه‌ها برای کمک‌رسانی به صحنه وارد می‌شوند. هر گروه مجهز به دستگاه‌ها و تجهیزات خاصی است و افراد هر گروه قبلاً طی دوره‌های آموزشی کاملاً کار با این تجهیزات را آموخته‌اند، چه تجهیزات شخصی، چه تجهیزات داخل خودرو.»

شناخت ابزار ضروری است

ایران یکی از کشورهای حادثه‌خیز دنیاست. هر ۲۵ دقیقه یک نفر بر اثر تصادف در ایران می‌میرد. روزانه صدها نفر در تصادفات شهری و جاده‌ای گرفتار می‌شوند. هر سال صدها نفر در آب‌های کشور غرق می‌شوند. مرتب اخبار مشکلات و مرگ‌ومیر کوهنوردان شنیده می‌شود. قرار گرفتن ایران روی خط زلزله باعث شده هر از گاهی زلزله‌ای مهیب بخشی از کشور را بلرزاند. همه‌ساله روستاها و شهرهای بسیاری از کشور ما در معرض سیل قرار دارند؛ مسائلی که آرمان امینی، امدادگر استان کرمانشاه نیز به آنها اشاره دارد. این امدادگر معتقد است همسوی آگاهی بخشی در مواجهه و رفتار صحیح در حوادث، باید کار با تجهیزات و ابزار امداد نیز به شهروندان آموزش داده شود. او در این زمینه می‌گوید: «با توجه به اینکه این ابزار در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها کمتر دیده می‌شوند، بیشتر مردم با آنها آشنایی ندارند و گاهی متعجب می‌شوند که این دستگاه‌ها چه کاربردی دارند و چقدر لازم است؛ به‌طور مثال کار با ست نجات با توجه به اهمیت سلامت مصدومان، بسیار علمی و دارای اصول است که در دید کلی نمایان نیست؛ به همین دلیل گاهی با رفتارهای احساسی مواجه می‌شویم که خواستار عجله در کار برای رهاسازی مصدوم است.»

اهمیت امدادونجات در حوادث

اهمیت امدادونجات در حوادث جاده‌ای مسأله دیگری است که این امدادگر به آن اشاره دارد. از نگاه این امدادگر، نیروهای آموزش دیده و مجهز و داشتن امکانات و ابزار امدادی از جمله خودرو، در کاهش تلفات و عوارض حوادث نقش بسزایی دارد. نحوه مواجهه شهروندان با خودروهای نجات اعم از آمبولانس، آتش‌نشانی و امدادی موضوع دیگری است که این امدادگر به آن اشاره کرد و افزود: «یکی دیگر از رفتارهای اشتباه این است که اجازه نمی‌دهیم خودروهای امدادی سریع‌تر حرکت کنند و راه را برای آنها باز نمی‌کنیم تا به سرعت به مقصد برسند.»

جمعیت هلال‌احمر ایران در طول ۱۰۰ سال فعالیت خود همواره معین دولت بوده است. این سازمان غیردولتی که به صورت داوطلبانه و مردم‌نهاد اداره می‌شود، در طول این چندسال بخشی از فعالیت‌های حاکمیتی (امدادونجات) دولت را در ایران عهده‌دار بوده است و در حوزه‌های بهداشت و درمان، آموزش و برنامه‌های فرهنگی در حوزه جوانان در کشور مشارکت دارد. دولت‌های یازدهم و دوازدهم ضمن احترام به استقلال این سازمان مردم‌نهاد، همواره همراه و همگام با این جمعیت مردم‌نهاد بوده‌اند. در این میان تخصیص اعتبار، نوسازی و ارتقای تجهیزات همواره برای جمعیت هلال‌احمر به‌عنوان مهم‌ترین متولی امر امدادونجات کشور از اهمیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. این جمعیت موظف به ارائه خدمات مورد نظر با کیفیت مطلوب و پاسخگویی مناسب است و بی‌تردید یکی از الزامات این امر مهم و حیاتی وجود منبع درآمدی پایدار و کافی در جمعیت هلال‌احمر است؛ مسأله‌ای که در دولت‌های یازدهم و دوازدهم نیز به صورت جدی دنبال شده است.

زمانی که جمعیت هلال‌احمر ایران وظیفه امدادونجات بین شهری را به عهده گرفت، پایگاه‌های متعددی راه‌اندازی کرد و فعالیت‌های بسیاری در این‌باره انجام داد؛ به‌طوری که در این سال‌ها ۴۷۹ پایگاه امدادونجات بین شهری در سراسر ایران ایجاد شد؛ همچنین ۶۰ پایگاه کوهستان و ۲۰ پایگاه ساحلی که در مجموع تعداد پایگاه‌های ذکر شده به ۵۵۹ عدد می‌رسد. این تعداد، رقم قابل توجهی است، اما با رشد روزافزون جمعیت و توسعه شبکه راه‌ها در سراسر کشور، طبیعتاً در سال‌های آینده به پایگاه‌های بیشتری نیاز است. جمعیت بیشتر، سوانح جاده‌ای بیشتری هم به دنبال دارد، برای همین به سنجش دقیق‌تری برای ایجاد پایگاه‌های امدادونجات جاده‌ای نیاز است. اقدامی که به همت جمعیت هلال‌احمر ایران صورت گرفت، آمایش سرزمینی انجام شد و بر اساس آن، نیاز ایران به پایگاه‌های امدادونجات مشخص شد. این برآورد نشان می‌دهد در ۱۰ سال آینده به ۱۲۰۰ پایگاه امدادونجات در سراسر ایران نیاز است؛ چیزی که علاوه بر بودجه برای تأمین زیرساخت‌های آن، همت بلند مسئولان و البته یاری نیروهای داوطلب و امدادگران را می‌طلبد. تصور کنید جمعیت هلال‌احمر وجود ندارد. در این شرایط، اصلاً دور از انتظار نیست که به آسیب‌پذیرترین کشور جهان در برابر حوادث مختلف تبدیل شویم. اگر نیروهای داوطلب وجود نداشتند که برای آشنایی با مباحث ایمنی و کمک‌های اولیه فعالیت کنند و داوطلبانی نبودند که در حوزه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و کمک به نیازمندان نقش‌آفرین باشند، بی‌گمان در چنین شرایطی میزان تاب‌آوری جامعه به پایین‌ترین سطح می‌رسید و آمار فقر، اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی هم افزایش پیدا می‌کرد. حالا لحظه‌ای کشور را منهای امدادونجات تصور کنید؛ ببینید چه اتفاقی رخ می‌دهد و این همه تصادف و حادثه را چه کسی جمع می‌کند؟ سازمان امدادونجات برای نوسازی ناوگان امدادی خود حدود ۳ هزار میلیارد تومان اعتبار نیاز دارد. این رقم تنها برای نوسازی ناوگان در سازمان امدادونجات است و این سازمان برای حفظ و نگهداری هم اعتبار جداگانه‌ای نیاز دارد. تصور کنید یک شب در مسیر برفگیر یکی از جاده‌ها در حال رانندگی هستید که ناگهان خودرو جلوبیی با خودرویی دیگر تصادف می‌کند. راننده و سرنشینان مجروح شده‌اند و رانندگان خودروهای دیگر در حال پیگیری برای تماس با اورژانس، هلال‌احمر و پلیس راهور هستند برای نجات همنوعان؛ بله اسم‌شان را می‌توان گذاشت ناجیان جاده‌ها.

آنچه در خودرو امدادی می‌باید

ابزاری که کارایی بسیار بالایی برای انجام عملیات‌های رهاسازی و نجات دارند، معمولاً پر حجم هستند و حمل آنها نیاز به خودروهای جداگانه‌ای به‌جز آمبولانس دارد که به آنها خودروهای نجات می‌گویند. این ابزار شامل ابزار هیدرولیک: (موتور، جک، فک، قیچی و شیلنگ‌های رابط) ابزار برش یا سری برتال: (کپسول اکسیژن، کپسول گاز استیلن، کپسول گاز مایع، فندک، سری برش، سنگ فرز، اره برقی یا بنزینی) ابزار جرقه‌زنی: (جرقه‌زنی دستی، تیفر، چین بلاک، وینچ، اهرم زنجیری، قرقره ساده و مرکب، انواع قلاب، طناب پنبه‌ای و نخ) کیسه‌های نجات: (کیسه‌های هفت تایی یا نُه تایی، کپسول اکسیژن، شیلنگ‌های رابط که ۵/۵ تا ۶۵ تن را از زمین بلند می‌کنند) انواع جک‌های بزرگ بالا برنده، دستگاه‌های زنده‌یاب: (مدل اورتانگسگرات یا ۸۲-۸۰، مدل اوربیفون) است. □

سعید غلامحسینی / شهرود □

خودرو امدادی چه ویژگی‌هایی دارد؟

ناجیان جاده‌ها را بشناسید

سازمان امدادونجات ۵ هزار و ۲۰۰ دستگاه خودرو سبک، سنگین، و نیمه‌سنگین دارد

[احسام خراسانی] امدادگری و نجاتگری حوزه‌ای کاملاً تخصصی است، به همین علت امدادگران و نجاتگران دوره‌های آموزشی مستمر و تخصصی مختلفی می‌گذرانند. از یک سو، وظیفه هر کدام از آنها به تفکیک و در موقعیت‌های مختلف در برخورد با حوادث و سوانح تعریف می‌شود و از سوی دیگر در زمان وقوع حادثه به صورت کاملاً تیمی و برنامه‌ریزی شده وارد عمل می‌شوند. امدادگر برای ایفای نقش صحیح خود احتیاج به امکانات، ابزار و تجهیزات کاربردی دارد. خودروهای نجات اعم از سبک، نیمه‌سنگین و سنگین یکی از مهم‌ترین امکاناتی است که امدادگر جاده‌ای را در نجاتگری یاری می‌کند. «شهرود» در این گزارش سعی کرده است ضمن آرایه آماری از تعداد خودروهای امدادی در سازمان امدادونجات جمعیت هلال‌احمر، در گفت‌وگو با امدادگران به معرفی ویژگی‌های خودرو امدادی و ابزار آن و نحوه مواجهه افراد در جاده با این خودرو بپردازد.

در عملیات نجات و سایر خدمات امدادی و ایمنی، دامنه وسیعی از انواع خودروها به کار گرفته می‌شود؛ خودروهایی که به سه دسته سبک، نیمه‌سنگین و سنگین تقسیم می‌شود. در حال حاضر، سازمان امدادونجات ۵ هزار و ۲۰۰ دستگاه خودرو سبک، سنگین و نیمه‌سنگین دارد. بنا به گفته سعید متانی، معاون لجستیک و آمادگی سازمان امدادونجات، بسیاری از این خودروها به علت فرسودگی، هزینه گزافی برای حفظ و نگهداری به جمعیت هلال‌احمر تحمیل می‌کند. او در تکمیل این بخش از صحبت‌های خود می‌گوید: «به علت اینکه بسیاری از این ناوگان وارداتی است، هزینه حفظ و نگهداری آن افزایش یافته است. همچنین در ۱۰ سال اخیر جز چند مورد محدود، خودرویی به ناوگان جمعیت هلال‌احمر اضافه نشده است.» بنا به گفته متانی، رایزنی برای دریافت مجوز واردات خودرو امدادی انجام شده است و با فراهم‌شدن اعتبار، این موضوع دنبال خواهد شد.

آشنایی با امکانات امدادی و آموزش، ضروری است

از نگاه سعید متانی، آشنایی با ابزار و امکانات امدادی ضروری است و در جمعیت هلال‌احمر به صورت جدی دنبال می‌شود. او با اشاره به اقدامات مناسب در جمعیت هلال‌احمر به منظور تأمین نیروی انسانی آموخته برای فعالیت افزود: «تقویت و توسعه امکانات همسو و همراه با آموزش است که تأثیرگذار و زمینه‌ساز توسعه می‌شود.» متانی در مورد سرعت حضور نیروهای امدادگران در جاده‌ها نیز گفت: «حضور در صحنه عملیات متوسط زمانی دارد، اما در جاده تنها آمادگی نیروهای امدادگران نیست که مولفه تأثیرگذار در این زمینه محسوب می‌شود؛ به‌طور مثال عملیات در جاده‌کنندوان با عملیات در جاده تهران- قزوین متفاوت است. این ویژگی جاده است که در زمان رسیدن امدادگر به محل عملیات تأثیر می‌گذارد.» بنا به گفته معاون لجستیک سازمان امدادونجات، ویژگی‌های خودروهای امداد نیز مولفه دیگری در فرآیند امداد رسانی است.

صفر تا صد خودرو امدادی از زبان امدادگر

علیرضا نوری‌صفت، امدادگر جمعیت هلال‌احمر استان تهران است که در گفت‌وگو با «شهرود» درباره ابزار و تجهیزات مورد استفاده در خودرو امداد توضیح می‌دهد: «در خودرو امدادی ابزاری مانند ست‌های نجات هیدرولیک

مختلف شامل قیچی فک، فک، دیلم، پدال بر، ست ۵۰۵، تبر، قیچی، اره آهن بر، زنجیر، طناب و ست کار با طناب، الوار چوبی، کیف احیا، کیف کمک‌های اولیه و موتور برق وجود دارد.» از نگاه نوری‌صفت، فرد امدادگری که در خودرو نجات می‌نشیند، باید نسبت به تمام این ابزار شناخت داشته باشد. او در تکمیل این بخش از صحبت‌های خود گفت: «تجهیزات پلماتیک که با باد کار می‌کند و کاربردهای مختلفی دارد در خودرو امدادی وجود دارد. این تجهیزات شامل جک‌های بادی، سیلندرهای نجات تلسکوپ، کپسول‌های هوا و شیلنگ‌های انتقال‌دهنده است که برای خودروهای سانحه‌دیده در حوادث جاده‌ای لازم است و برای برداشتن، فاصله‌دادن یا تثبیت قطعات سنگین‌وزن در ابعاد مختلف استفاده می‌شود.»

این امدادگر داوطلب در ادامه در مورد رفتار شهروندان در مواجهه با خودروهای امدادی افزود: «معمولاً شهروندان شناخت و آگاهی لازم در مورد خودروهای نجات جمعیت هلال‌احمر ندارند. بیشتر مردم تنها خودرو آمبولانس را به‌عنوان خودرویی برای یاریگری می‌شناسند. ما تقریباً متناسب با هر مأموریتی در کوهستان، جنگل و کویر از خودرو و تجهیزات مخصوص استفاده می‌کنیم.» بنا به گفته این امدادگر، این خودروها شامل خودرو آرگو، موتورسیکلت آمبولانس، موتورسیکلت امدادی، خودرو وانت کمک‌دار، خودرو وانت امدادی دو کابین دو دیفرنسیال، آمبولانس، آمبولانس نجات، خودرو نجات تیپ ۲، خودرو نجات تیپ ۱، خودرو کامیونت امدادی و خودرو ارتباطات رادیویی است.

همراه امدادگران در روزهای سخت

اگرچه فعالیت جمعیت‌ها در دنیا با حمایت داوطلبان عضو صورت می‌پذیرد و برگرفته از اهداف و اصول کلی شکل‌گرفته در جمعیت‌های ملی است، اما در کشور ما به دلیل اینکه بخشی از فعالیت‌های حاکمیتی همچون امدادونجات جاده‌ای به این نهاد سپرده شده است، دولت هر ساله بودجه‌ای به جمعیت هلال‌احمر اختصاص می‌دهد. بخش اعظم بودجه جمعیت هلال‌احمر صرف فعالیت‌های امدادونجات و مقابله با بحران می‌شود که در حقیقت پیشانی و کانون حیاتی خدمات هلال‌احمر به حساب می‌آید؛ سازمانی که در کشور همواره در سخت‌ترین لحظات پشتوانه شهروندان بوده تا آنجا که بخش اعظم بودجه آن نیز از طریق همین مردم تأمین می‌شود. توسعه ناوگان امدادی یکی از عرصه‌های همیاری دولت در جمعیت هلال‌احمر است. هر چه توان لجستیکی در امداد ارتقا یابد شاخص عملکردی نیز در امداد ارتقا می‌یابد؛ موضوعی که محمدمهدی هاشمی‌نیا، داوطلب امدادگر استان همدان نیز به آن اشاره می‌کند. این داوطلب معتقد است که شاید شهروندان با سخت‌افزار خودرو نجات آشنا نباشند، اما در جاده‌ها با کارکرد آن خوب آشنا شده‌اند. او در توضیح این بخش از صحبت‌های خود گفت: «خودروهای نجات و آمبولانس جمعیت هلال‌احمر با شماره ملی ۱۱۲ برای بیشتر هم‌وطنان مان آشناست.» بنا به گفته این امدادگر، امداد جاده‌ای از دو مولفه پایگاه و خودرو تشکیل شده است. او در گفت‌وگو با «شهرود» به جزئیات فرآیند امداد در جاده اشاره کرد و گفت: «در پایگاه‌های امدادونجات بین شهری (جاده‌ای) معمولاً چهار نفر به‌صورت آماده‌باش، فعال هستند. یک نجاتگر راننده و سه نجاتگر نیروی عملیاتی که بعد از به صدا درآمدن آژیر